

Protocolo de Quioto

Convención Marco de Naciones Unidas sobre o cambio Climático

As Partes no presente Protocolo,
Sendo Partes na Convención Marco das Nacións Unidas sobre o Cambio Climático, en adiante “I Convención”,
Persiguindo o obxectivo último da Convención enunciado no seu artigo 2,
Recordando as disposicións da Convención, Guiadas polo artigo 3 da Convención,
En cumprimento do Mandato de Berlín,
aprobado mediante a decisión 1/CP.1 da Conferencia das Partes na Convención no seu primeiro período de sesións,
Conviñeron no seguinte:

Artigo 1

Aos efectos do presente Protocolo aplicaranse as definicións contidas no artigo 1 da Convención. Ademais:

1. Por “Conferencia das Partes” enténdese a Conferencia das Partes na Convención.
2. Por “Convención” enténdese a Convención Marco das Nacións Unidas sobre o Cambio Climático, aprobada en Nova Iorque o 9 de maio de 1992.
3. Por “Grupo Intergubernamental de Expertos sobre o Cambio Climático” enténdese o grupo intergubernamental de expertos sobre o cambio climático establecido conxuntamente pola Organización Meteorolóxica Mundial e o Programa das Nacións Unidas para o Medio Ambiente en 1988.

4. Por “Protocolo de Montreal” enténdese o Protocolo de Montreal relativo ás substancias que agotan a capa de ozono aprobado en Montreal o 16 de setembro de 1987 e na súa forma posteriormente axustada e enmendada.
5. Por “Partes presentes e votantes” enténdese as Partes presentes que emiten un voto asinaturativo ou negativo.
6. Por “Parte” enténdese, a menos que do contexto despréndase outra cosa, unha Parte no presente Protocolo.
7. Por “Parte incluída no anexo I” enténdese unha Parte que figura no anexo I da Convención, coas enmendas de que poda ser obxecto, ou unha Parte que fixo a notificación prevista no inciso g) do parágrafo 2 do artigo 4 da Convención.

Artigo 2

1. Co fin de promover o desenvolvemento sustentable, cada unha das Partes incluídas no anexo I, ao cumprir os compromisos cuantificados de limitación e redución das emisións contraídos en virtude do artigo 3:
  - a) Aplicará e/ou seguirá elaborando políticas e medidas de conformidade coas súas circunstancias nacionais, por exemplo as seguintes:
    - fomento da eficiencia enerxética nos sec-

- tores pertinentes da economía nacional;
  - protección e mellora dos sumidoiros e depósitos dos gases de efecto estufa non controlados polo Protocolo de Montreal, tendo en conta os seus compromisos en virtude dos acordos internacionais pertinentes sobre o medio ambiente; promoción de prácticas sustentables de xestión forestal, a forestación e a reforestación;
  - promoción de modalidades agrícolas sustentables ao abeiro das consideracións do cambio climático;
  - investigación, promoción, desenvolvemento e aumento do uso de formas novas e renovables de enerxía, de tecnoloxías de secuestro do dióxido de carbono e de tecnoloxías avanzadas e novidosas que sexan ecoloxicamente racionais;
  - redución progresiva ou eliminación gradual das deficiencias do mercado, os incentivos fiscais, as exencións tributarias e arancelarias e as subvencións que sexan contrarios ao obxectivo da Convención en todos os sectores emisores de gases de efecto estufa e aplicación de instrumentos de mercado;
  - fomento de reformas axeitadas nos sectores pertinentes co fin de promover unhas políticas e medidas que limiten ou reduzan as emisións dos gases de efecto estufa non controlados polo Protocolo de Montreal;
  - medidas para limitar e/ou reducir as emisións dos gases de efecto estufa non controlados polo Protocolo de Montreal no sector do transporte;
  - limitación e/ou redución das emisións de metano mediante a súa recuperación e utilización na xestión dos dereitos así como na produción, o transporte e a distribución de enerxía;
- b) Cooperará con outras Partes do anexo I para fomentar a eficacia individual e global das políticas e medidas que se adopten en virtude do presente artigo, de conformidade co apartado i) do inciso e) do parágrafo 2 do artigo 4 da Convención. Con este fin, estas Partes procurarán intercambiar experiencia e información sobre estas políticas e medidas, en particular, concebindo as formas de mellorar a súa comparabilidade, transparencia e eficacia. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo, no seu primeiro período de sesións ou tan pronto como sexa posible despois deste, examinará os medios de facilitar dita cooperación, tendo en conta toda a información pertinente.
2. As Partes incluídas no anexo I procurarán limitar ou reducir as emisións de gases de efecto estufa non controlados polo Protocolo de Montreal xeradas polos combustibles do transporte aéreo e marítimo internacional traballando por conducto da Organización de Aviación Civil Internacional e a Organización Marítima Internacional, respectivamente.
3. As Partes incluídas no anexo I empeñaranse en aplicar as políticas e medidas a que se refire o presente artigo de tal maneira que se reduzan ao mínimo os efectos adversos, comprendidos os efectos adversos

do cambio climático, efectos no comercio internacional e repercusións sociais, ambientais e económicas, para outras Partes, especialmente as Partes que son países en desenvolvemento e en particular as mencionadas nos parágrafos 8 e 9 do artigo 4 da Convención, tendo en conta o disposto no artigo 3 da Convención. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo poderá adoptar outras medidas, segundo corresponda, para promover o cumprimento do disposto neste parágrafo.

4. Se considera que conviría coordinar calesquera das políticas e medidas sinaladas no inciso a) do parágrafo 1 supra, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo, tendo en conta as diferentes circunstancias nacionais e os posibles efectos, examinará as formas e medios de organizar a coordinación de ditas políticas e medidas.

Artigo 3

1. As Partes incluídas no anexo I aseguraranse, individual ou conxuntamente, que as súas emisións antropoxenas agregadas, expresadas en dióxido de carbono equivalente, dos gases de efecto invernadoiro enumerados no anexo A no excedan das cantidades atribuídas a elas, calculadas en función dos compromisos cuantificados de limitación e redución das emisións consignados para elas no anexo B e de conformidade co disposto no presente artigo, con miras a reducir o total das súas

emisións desos gases a un nivel inferior en no menos de 5% ao de 1990 no período de compromiso comprendido entre o ano 2008 e o 2012.

2. Cada unha das Partes incluídas no anexo I deberá poder demostrar para o ano 2005 un avance concreto no cumprimento dos seus compromisos contraídos en virtude do presente Protocolo.
3. As variacións netas das emisións polas fontes e a absorción polos sumidoiros de gases de efecto invernadoiro que se deban á actividade humana directamente relacionada col cambio do uso da terra e a silvicultura, limitada á forestación, reforestación e deforestación desde 1990, calculadas como variacións verificables do carbono almacenado en cada período de compromiso, serán utilizadas aos efectos de cumprir os compromisos de cada Parte incluída no anexo I do presente artigo. Informarase das emisións polas fontes e a absorción polos sumidoiros de gases de efecto invernadoiro que garden relación con esas actividades dunha maneira transparente e verificable e examinarase de conformidade co disposto nos artigos 7 e 8.
4. Antes do primeiro período de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo, cada unha das Partes incluídas no anexo I presentará ao Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico, para o seu examen, datos que permitan

establecer o nivel do carbono almacenado correspondente a 1990 e facer unha estimación das variacións dese nivel nos anos seguintes. No seu primeiro período de sesións ou o antes posible despois deste, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo determinará as modalidades, normas e directrices sobre a forma de sumar ou restar ás cantidades atribuídas ás Partes do anexo I, actividades humanas adicionais relacionadas coas variacións das emisións polas fontes e a absorción polos sumidoiros de gases de efecto invernadoiro nas categorías de solos agrícolas e de cambio do uso da terra e silvicultura, e sobre as actividades que se teñan que sumar ou restar, tendo en conta as incertidumes, a transparencia da presentación de informes, a verificabilidade, o labor metodolóxico do Grupo Intergubernamental de Expertos sobre o Cambio Climático, o asesoramento prestado polo Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico de conformidade co artigo 5 e as decisións da Conferencia das Partes. Tal decisión aplicarase nos períodos de compromiso segundo e seguintes. Unha Parte poderá optar por aplicar tal decisión sobre estas actividades humanas adicionais para o seu primeiro período de compromiso, sempre que estas actividades foran realizadas desde 1990.

5. As Partes incluídas no anexo I que están en vías de transición a unha economía de mercado e que determinaran no seu ano

o período de base con arreglo á decisión 9/CP.2, adoptada pola Conferencia das Partes no seu segundo período de sesións, utilizarán ese ano o período de base para cumprir os seus compromisos derivados do presente artigo. Toda outra Parte do anexo I que esté en transición a unha economía de mercado e non teña presentado aínda a súa primeira comunicación nacional co arreglo ao artigo 12 da Convención poderá tamén notificar á Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo que ten a intención de utilizar un ano ou período histórico de base distinto do ano 1990 para cumprir os seus compromisos derivados do presente artigo. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo pronunciarase sobre a aceptación de dita notificación.

6. Tendo en conta o disposto no parágrafo 6 do artigo 4 da Convención, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo concederá un certo grao de flexibilidade ás Partes do anexo I que están en transición a unha economía de mercado para o cumprimento dos seus compromisos derivados do presente Protocolo, que non sexan os previstos neste artigo.
7. No primeiro período de compromiso cuantificado de limitación e redución das emisións, do ano 2008 ao 2012, a cantidade atribuída a cada Parte incluída no anexo I será igual ao porcentaxe consigna-

- do para ela no anexo B de suas emisións antropóxeas agregadas, expresadas en dióxido de carbono equivalente, dos gases de efecto invernadoiro enumerados no anexo A correspondentes a 1990, ou ao ano ou período de base determinado con arreglo ao parágrafo 5 supra, multiplicado por cinco. Para calcular a cantidade que se lles ten que atribuír, as Partes do anexo I para as cales o cambio de uso da terra e a silvicultura constituían una fonte neta de emisións de gases de efecto invernadoiro en 1990 incluírán no seu ano de base 1990 ou período de base as emisións antropóxeas agregadas polas fontes, expresadas en dióxido de carbono equivalente, menos a absorción polos sumidoiros en 1990 debida ao cambio de uso da terra.
8. Toda Parte incluída no anexo I poderá utilizar o ano 1995 como seu ano de base para os hidrofluorocarbonos, os perfluorocarbonos e os hexafluoruros de azufre para facer os cálculos a que se refire o parágrafo 7 supra.
  9. Os compromisos das Partes incluídas no anexo I para os períodos seguintes se establecerán en enmendas ao anexo B do presente Protocolo que se adoptarán de conformidade co disposto no parágrafo 7 do artigo 21. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo comenará a considerar esos compromisos alo menos sete anos antes do término do primeiro período de compromiso a que se refire o parágrafo 1 supra.
  10. Toda unidade de redución de emisións, ou toda fracción dunha cantidade atribuída, que adquira unha Parte doutra Parte con arreglo ao disposto no artigo 6 ou ao artigo 17 sumarase á cantidade atribuída á Parte que a adquira.
  11. Toda unidade de redución de emisións, ou toda fracción dunha cantidade atribuída, que transfira unha Parte a outra Parte con arreglo ao disposto no artigo 6 ou ao artigo 17 deducirase da cantidade atribuída á Parte que a transfira.
  12. Toda unidade de redución certificada de emisións que adquira unha Parte doutra Parte con arreglo ao disposto no artigo 12 agregarase á cantidade atribuída á Parte que a adquira.
  13. Se nun período de compromiso as emisións dunha Parte incluída no anexo I son inferiores á cantidade atribuída a ela en virtude do presente artigo, a diferenza agregarse, a petición desa Parte, á cantidade que se atribúa a esa Parte para futuros períodos de compromiso.
  14. Cada Parte incluída no anexo I empeñárase en cumprir os compromisos sinalados no parágrafo 1 supra de maneira que se reduzan ao mínimo as repercusións sociais, ambientais e económicas adversas para as Partes que son países en desenvolvemento, en particular as mencionadas nos parágrafos 8 e 9 do artigo 4 da Convención. En consonancia coas decisións pertinentes da

Conferencia das Partes sobre a aplicación dos parágrafos, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo estudarán no seu primeiro período de sesións as medidas que sexa necesario tomar para reducir ao mínimo os efectos adversos do cambio climático e/ou o impacto da aplicación de medidas de resposta para as Partes mencionadas neses parágrafos. Entre outras, estudaranse cuestións como o financiamento, os seguros e a transferencia de tecnoloxía.

Artigo 4

1. Considerarase que as Partes incluídas no anexo I que chegaran a un acordo para cumprir conxuntamente os seus compromisos derivados do artigo 3 deron cumprimento a esos compromisos se a suma total das súas emisións antropoxénicas agregadas, expresadas en dióxido de carbono equivalente, dos gases de efecto invernadoiro enumerados no anexo A, non excede das cantidades atribuídas a elas, calculadas en función dos compromisos cuantificados de limitación e redución das emisións consignados para elas no anexo B e de conformidade co disposto no artigo 3. No acordo consígnase o nivel de emisión respectivo asignado a cada unha das Partes no acordo.
2. As Partes en todo acordo deste tipo notificarán á secretaría o contido do acordo na data de depósito dos seus instrumentos de ratificación, aceptación ou aprobación do presente Protocolo ou da adhesión a este. A secretaría informará a súa vez ás Partes e signatarios da Convención o contido do acordo.
3. Todo acordo deste tipo se manterá en vigor mentras dure o período de compromiso especificado no parágrafo 7 do artigo 3.
4. Se as Partes que actúan conxuntamente o fan no marco dunha organización rexional de integración económica e xunto con ela, toda modificación da composición da organización tras a aprobación do presente Protocolo non incidirá nos compromisos xa vixentes en virtude do presente Protocolo. Todo cambio na composición da organización terase en conta unicamente aos efectos dos compromisos que en virtude do artigo 3 se contraigan despois desta modificación.
5. No caso de que as Partes en semellante acordo no logro no nivel total combinado de redución das emisións fixado para elas, cada unha das Partes nese acordo será responsable do nivel das súas propias emisións establecido no acordo.
6. Se as Partes que actúan conxuntamente o fan no marco dunha organización rexional de integración económica que é Parte no presente Protocolo e xunto con ela, cada Estado membro desta organización rexional de integración económica, en forma individual e conxuntamente coa organiza-

ción rexional de integración económica, de acordo co disposto no artigo 24, será responsable, en caso de que non se logre o nivel total combinado de redución das emisións, do nivel das súas propias emisións notificado con arreglo ao presente artigo.

Artigo 5

1. Cada Parte incluída no anexo I establecerá, a mais tardar un ano antes do comezo do primeiro período de compromiso, un sistema nacional que permita a estimación das emisións antropóxicas polas fontes e da absorción polos sumidoiros de todos os gases de efecto invernadoiro non controlados polo Protocolo de Montreal. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo impartirá no seu primeiro período de sesións as directrices en relación con tal sistema nacional, que incluírán as metodoloxías especificadas no parágrafo 2 infra.
2. As metodoloxías para calcular as emisións antropóxicas polas fontes e a absorción polos sumidoiros de todos os gases de efecto invernadoiro non controlados polo Protocolo de Montreal serán as aceptadas polo Grupo Intergubernamental de Expertos sobre o Cambio Climático e acordadas pola Conferencia das Partes no seu terceiro período de sesións. Nos casos no que non se utilicen tales metodoloxías, introduciranse os axustes necesarios conforme ás metodoloxías acordadas pola Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo no seu primeiro período de sesións. Basándose na labor do Grupo Intergubernamental de Expertos sobre o Cambio Climático, en particular, e no asesoramento prestado polo Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo examinará periódicamente e, según corresponda, revisará esas metodoloxías e axustes, tendo plenamente en conta as decisións que poda adoptar ao respecto a Conferencia das Partes. Toda revisión de metodoloxías ou axustes aplicarase exclusivamente aos efectos de determinar se se cumpren os compromisos que en virtude do artigo 3 se establezan para un período de compromiso posterior a esa revisión.
3. Os potenciais de calentamento atmosférico que se utilicen para calcular a equivalencia en dióxido de carbono das emisións antropóxicas polas fontes e da absorción polos sumidoiros dos gases de efecto invernadoiro enumerados no anexo A serán os aceptados polo Grupo Intergubernamental de Expertos sobre o Cambio Climático e acordados pola Conferencia das Partes no seu terceiro período de sesións. Basándose na labor do Grupo Intergubernamental de Expertos no Cambio Climático, en particular, e no asesoramento prestado polo Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo examinará periódicamente e, según corresponda,

revisará o potencial de calentamento atmosférico de cada un desos gases de efecto invernadoiro, tendo plenamente en conta as deci-sións que poda adoptar ao respecto a Conferencia das Partes. Toda revisión dun potencial de calentamento atmosférico será aplicable únicamente aos compromisos que en virtude do artigo 3 se establezan para un período de compromiso posterior a esa revisión.

Artigo 6

1. Aos efectos de cumprir os compromisos contraídos en virtude do artigo 3, toda Parte incluída no anexo I poderá transferir a calquera outra desas Partes, ou adquirir de ela, as unidades de redución de emisións resultantes de proxectos encamiñados a reducir as emisións antropóxenas polas fontes ou incrementar a absorción antropóxena polos sumideiros dos gases de efecto invernadoiro en calquera sector da economía, coa suxeción ao seguinte:

Todo proxecto dese tipo deberá ser aprobado polas Partes participantes;

Todo proxecto dese tipo permitirá unha redución das emisións polas fontes, ou un incremento da absorción polos sumideiros, que sexa adicional a calquera outra redución ou outro incremento que se produciría de non realizarse o proxecto;

A Parte interesada non poderá adquirir ningunha unidade de redución de emisións se non diu cumprimento as súas obrigas

derivadas dos artigos 5 e 7; e

A adquisición de unidades de redución de emisións será suplementaria ás medidas nacionais adoptadas aos efectos de cumprir os compromisos contraídos en virtude do artigo 3.

2. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo poderá, no seu primeiro período de sesións ou tan pronto como sexa posible despois deste, establecer outras directrices para a aplicación do presente artigo, en particular aos efectos da verificación e presentación de informes.
3. Unha Parte incluída no anexo I poderá autorizar a personas xurídicas a que participen, baixo a responsabilidade desa Parte, en accións conducentes á xeración, transferencia ou adquisición en virtude deste artigo de unidades de redución de emisións.
4. Se, de conformidade coas disposicións pertinentes do artigo 8, se plantexa algunha cuestión sobre o cumprimento por unha Parte incluída no anexo I das esixencias a que se refire o presente artigo, a transferencia e adquisición de unidades de redución de emisións poderán continuar despois de plantexada esa cuestión, pero ningunha Parte poderá utilizar esas unidades aos efectos de cumprir os seus compromisos contraídos en virtude do artigo 3 de mentras non se resolva a cuestión

do cumprimento.

Artigo 7

1. Cada unha das Partes incluídas no anexo I incorporará no seu inventario anual das emisións antropóxicas polas fontes e da absorción polos sumidoiros dos gases de efecto invernadoiro non controlados polo Protocolo de Montreal, presentado de conformidade coas decisións pertinentes da Conferencia das Partes, a información suplementaria necesaria aos efectos de asegurar o cumprimento do artigo 3, que se determinará de conformidade co parágrafo 4 infra.
2. Cada unha das Partes incluídas no anexo I incorporará na comunicación nacional que presente de conformidade co artigo 12 da Convención a información suplementaria necesaria para demostrar o cumprimento dos compromisos contraídos en virtude do presente Protocolo, que se determinará de conformidade co parágrafo 4 infra.
3. Cada unha das Partes incluídas no anexo I presentará a información solicitada no parágrafo 1 supra anualmente, comezando polo primeiro inventario que deba presentar de conformidade coa Convención para o primeiro ano do período de compromiso despois da entrada en vigor do presente Protocolo para esa Parte. Cada unha das Partes presentará a información solicitada no parágrafo 2 supra como parte da primeira comunicación nacional que deba presentar de conformidade coa Conven-

ción unha vez que o presente Protocolo entre en vigor para esa Parte e que se adaptasen as directrices a que se refire o parágrafo 4 infra. A frecuencia da presentación ulterior da información solicitada no presente artigo será determinada pola Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo, tendo en conta todo calendario para a presentación das comunicacións nacionais que determine a Conferencia das Partes.

4. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo adoptará no seu primeiro período de sesións e revisará periódicamente no sucesivo directrices para a preparación da información solicitada no presente artigo, tendo en conta as directrices para a preparación das comunicacións nacionais das Partes incluídas no anexo I adoptadas pola Conferencia das Partes. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo decidirá tamén antes do primeiro período de compromiso as modalidades de contabilidade en relación coas cantidades atribuídas.

Artigo 8

1. A información presentada en virtude do artigo 7 por cada unha das Partes incluídas no anexo I será examinada por equipos de expertos en cumprimento das decisións pertinentes da Conferencia das Partes e de conformidade coas directrices que adopte a esos efectos a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente

Protocolo con arreglo ao parágrafo 4 infra. A información presentada en virtude do parágrafo 1 del artigo 7 por cada unha das Partes incluídas no anexo I será examinada no marco da recopilación anual dos inventarios e das cantidades atribuídas de emisións e da contabilidade conexas. Ademais, a información presentada en virtude do parágrafo 2 do artigo 7 por cada unha das Partes incluídas no anexo I será estudada no marco do examen das comunicacións.

2. Esos equipos examinadores serán coordinados pola secretaría e estarán integrados por expertos escollidos entre os candidatos propostos polas Partes na Convención e, segundo corresponda, polas organizacións intergubernamentais, de conformidade coa orientación impartida a esos efectos pola Conferencia das Partes.
3. O proceso de examen permitirá unha avaliación técnica exhaustiva e integral de todos os aspectos da aplicación do presente Protocolo por unha Parte. Os equipos de expertos elaborarán un informe á Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo, no que avaliarán o cumprimento dos compromisos da Parte e determinarán os posibles problemas cos que se tropee e os factores que incidan no cumprimento dos compromisos. A secretaría distribuirá ese informe a todas as Partes na Convención. A secretaría enumerará para a súa ulterior consideración pola Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes

no presente Protocolo as cuestións relacionadas coa aplicación que se sinalaran nos informes.

4. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo adoptará no seu primeiro período de sesións e revisará periódicamente no sucesivo directrices para o examen da aplicación do presente Protocolo polos equipos de expertos, tendo en conta as decisións pertinentes da Conferencia das Partes.
5. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo, coa asistencia do Órgano Subsidiario de Execución e, segundo corresponda, do Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico, examinará:
  - a) A información presentada polas Partes en virtude do artigo 7 e os informes dos exámenes que realizaran dela os expertos de conformidade co presente artigo; e
  - b) As cuestións relacionadas coa aplicación que enumerara a secretaría de conformidade co parágrafo 3 supra, así como toda cuestión que plantexaran as Partes.
6. Tendo examinada a información a que se fai referencia no parágrafo 5 supra, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo adoptará sobre calquera asunto as decisións que sexan necesarias para a aplicación do presente Protocolo.

Artigo 9

1. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo examinará periódicamente o presente Protocolo á luz das informacións e estudos científicos máis exactos de que se dispoña sobre o cambio climático e as súas repercusións e da información técnica, social e económica pertinente. Este examen farase en coordinación con outros exámes pertinentes no ámbito da Convención, en particular os que aparecen no inciso d) do parágrafo 2 do artigo 4 e o inciso a) do parágrafo 2 do artigo 7 da Convención. Basándose neste examen, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo adoptará as medidas que correspondan.
2. O primeiro examen tendrá lugar no segundo período de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo. Os seguintes realizaranse de maneira periódica e oportuna.

Artigo 10

Todas as Partes, tendo en conta as súas responsabilidades comúns pero diferenciadas e as prioridades, obxectivos e circunstancias concretos do seu desenvolvemento nacional e rexional, sin introducir ningún novo compromiso para as Partes non incluídas no anexo I aínda reasinando os compromisos xa estipulados no parágrafo 1 do artigo 4 da Convención e levando adiante o cumprimento destes compromisos con miras a lograr o desenvolvemento sustentable, tendo en conta

o disposto nos parágrafos 3, 5 e 7 do artigo 4 da Convención:

- a) Formularán, donde corresponda e na medida do posible, uns programas nacionais e, no seu caso, rexionais para mellorar a calidade dos factores de emisión, datos de actividade e/ou modelos locais que sexan eficaces en relación co custo e que reflexen as condicións socioeconómicas de cada Parte para a realización e a actualización periódica dos inventarios nacionais das emisións antropoxenas polas fontes e a absorción polos sumidoiros de todos os gases de efecto invernadoiro non controlados polo Protocolo de Montreal, utilizando as metodoloxías comparables nas que conveña a Conferencia das Partes e de conformidade coas directrices para a preparación das comunicacións nacionais adoptadas pola Conferencia das Partes;
- b) Formularán, aplicarán, publicarán e actualizarán periódicamente programas nacionais e, no seu caso, rexionais que conteñan medidas para mitigar o cambio climático e medidas para facilitar unha adaptación axeitada ao cambio climático;
  - i) tales programas guardarían relación, entre outras cousas, cos sectores da enerxía, o transporte e a industria así como coa agricultura, a silvicultura e a xestión dos desfeitos. É máis, mediante as tecnoloxías e métodos de adaptación para a mellora da planificación espacial se fomentaría a adaptación ao cambio climático; e
  - ii) as Partes do anexo I presentarán información sobre as medidas adopta-

das en virtude do presente Protocolo, en particular os programas nacionais, de conformidade co artigo 7, e outras Partes procurarán incluír nas súas comunicacións nacionais, segundo corresponda, información sobre programas que conteñan medidas que a xuízo da Parte contribúan a facer fronte ao cambio climático e as súas repercusións adversas, entre elas medidas para limitar o aumento das emisións de gases de efecto invernadoiro e incrementar a absorción polos sumidoiros, medidas de fomento da capacidade e medidas de adaptación;

- c) Cooperarán na promoción de modalidades eficaces para o desenvolvemento, a aplicación e a difusión de tecnoloxías, coñecementos especializados, prácticas e procesos ecolóxicamente racionais no relativo ao cambio climático, e adoptarán todas as medidas viables para promover, facilitar e financiar, segundo corresponda, a transferencia desos recursos ou o acceso a eles, en particular en beneficio dos países en desenvolvemento, incluídas a formulación de políticas e programas para a transferencia efectiva de tecnoloxías ecolóxicamente racionais que sexan de propiedade pública ou de dominio público e a creación no sector privado dun clima propicio que permita promover a transferencia de tecnoloxías ecolóxicamente racionais e o acceso a éstas;
- d) Cooperarán en investigacións científicas e técnicas e promoverán o mantemento e o desenvolvemento de procedementos de observación sistemática e a creación de

arquivos de datos para reducir as incertidumes relacionadas co sistema climático, as repercusións adversas do cambio climático e as consecuencias económicas e sociais das diversas estratexias de resposta, e promoverán o desenvolvemento e o fornecemento da capacidade e dos medios nacionais para participar en actividades, programas e redes internacionais e intergubernamentais de investigación e observación sistemática, tendo en conta o disposto no artigo 5 da Convención;

- e) Cooperarán no plano internacional, recurrido, segundo proceda, a órganos existentes, na elaboración e na execución de programas de educación e capacitación que prevean o fomento da creación de capacidade nacional, en particular capacidade humana e institucional, e o intercambio o a adscrición de personal encargado de formar especialistas nesta esfera, en particular para os países en desenvolvemento, e promoverán tales actividades, e facilitarán no plano nacional o coñecemento público da información sobre o cambio climático e o acceso do público a esta. Deberanse establecer as modalidades apropiadas para poñer en execución estas actividades por conducto dos órganos pertinentes da Convención, tendo en conta o disposto no artigo 6 de la Convención;
- f) Incluirán nas súas comunicacións nacionais información sobre os programas e actividades emprendidos en cumprimento do presente artigo de conformidade coas

decisións pertinentes da Conferencia das Partes; e

- g) Ao dar cumprimento aos compromisos derivados do presente artigo tomarán plenamente en consideración o parágrafo 8 do artigo 4 da Convención.

Artigo 11

1. Ao aplicar o artigo 10 as Partes terán en conta o disposto nos parágrafos 4, 5, 7, 8 e 9 do artigo 4 da Convención.
2. No contexto da aplicación do parágrafo 1 do artigo 4 da Convención, de conformidade co disposto no parágrafo 3 do artigo 4 e no artigo 11 da Convención e por conduto da entidade ou das entidades encargadas do funcionamento do mecanismo financeiro da Convención, as Partes que son países desenvolvidos e as demais Partes desenvolvidas incluídas no anexo II da Convención:
  - a) Proporcionarán recursos financeiros novos e adicionais para cubrir a totalidade dos gastos convidados nos que incurran as Partes que son países en desenvolvemento ao levar adiante o cumprimento dos compromisos xa enunciados no inciso a) do parágrafo 1 do artigo 4 da Convención e previstos no inciso a) do artigo 10;
  - b) Facilitarán tamén os recursos financeiros, entre eles recursos para a transferencia de tecnoloxía, que necesiten as Partes que son países en desenvolvemento para sufragar a totalidade dos gastos adicionais convidados que entrañe ao levar adiante o cumprimento dos compromisos xa enunciados no parágrafo 1 do artigo 4 da Convención e previstos no artigo 10 e que se acorden entre unha Parte que é país en desenvolvemento e a entidade ou as entidades internacionais a que se refire o artigo 11 da Convención, de conformidade con ese artigo. Ao dar cumprimento a estos compromisos xa vixentes terase en conta a necesidade de que a corrente de recursos financeiros sexa axeitada e previsible e a importancia de que a carga se distribúa adecuadamente entre as Partes que son países desenvolvidos. A dirección impartida á entidade ou as entidades encargadas do funcionamento do mecanismo financeiro da Convención nas decisións pertinentes da Conferencia das Partes, comprendidas as adoptadas antes da aprobación do presente Protocolo, aplicarase *mutatis mutandis* ás disposicións do presente parágrafo.
  3. As Partes que son países desenvolvidos e as demais Partes desenvolvidas que figuran no anexo II da Convención tamén poderán facilitar, e as Partes que son países en desenvolvemento poderán obter, recursos financeiros para a aplicación do artigo 10, por conductos bilaterais ou rexionais ou por outros conductos multilaterales.

Artigo 12

1. Polo presente defínese un mecanismo para un desenvolvemento limpo.

2. O propósito do mecanismo para un desenvolvemento limpo é axudar ás Partes non incluídas no anexo I a lograr un desenvolvemento sustentable e contribuir ao obxectivo último da Convención, así como axudar ás Partes incluídas no anexo I a dar cumprimento aos seus compromisos cuantificados de limitación e redución das emisións contraídos en virtude do artigo 3.
3. No marco do mecanismo para un desenvolvemento limpo:
  - a) As Partes non incluídas no anexo I beneficiaranse das actividades de proxectos que teñan por resultado reducións certificadas das emisións; e
  - b) As Partes incluídas no anexo I poderán utilizar as reducións certificadas de emisións resultantes desas actividades de proxectos para contribuir ao cumprimento dunha parte dos seus compromisos cuantificados de limitación e redución das emisións contraídos en virtude do artigo 3, conforme o determine a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo.
4. O mecanismo para un desenvolvemento limpo estará suxeito á autoridade e á dirección da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo e á supervisión dunha xunta executiva do mecanismo para un desenvolvemento limpo.
5. A redución de emisións resultante de cada actividade de proxecto deberá ser certificada polas entidades operacionais que designe a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo sobre a base de:
  - A participación voluntaria acordada por cada Parte participante;
  - Uns beneficios reais, mensurables e a longo prazo en relación coa mitigación do cambio climático e
  - Reducións das emisións que sexan adicionais ás que se producirían en ausencia da actividade de proxecto certificada.
6. O mecanismo para un desenvolvemento limpo axudará segundo sexa necesario a organizar o financiamento de actividades de proxectos certificados.
7. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo no seu primeiro período de sesións deberá establecer as modalidades e procedementos que permitan asegurar a transparencia, a eficiencia e a rendición de contas por medio dunha auditoría e a verificación independente das actividades de proxectos.
8. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo asegurase de que unha parte dos fondos procedentes das actividades de proxectos certificadas se utilice para cubrir os gastos administrativos e axudar ás Partes que son países en desenvolvemento particularmente vulnerables aos efectos adversos do cambio climático a facer fronte aos custos da adaptación.

9. Poderán participar no mecanismo para un desenvolvemento limpo, en particular nas actividades mencionadas no inciso a) do parágrafo 3 supra e ena adquisición de unidades certificadas de redución de emisións, entidades privadas ou públicas, e esa participación quedará suxeita ás directrices que imparta a xunta executiva do mecanismo para un desenvolvemento limpo.
10. As reducións certificadas de emisións que se obteñan no período comprendido entre o ano 2000 e o comezo do primeiro período de compromiso poderanse utilizar para contribuir ao cumprimento no primeiro período de compromiso.

Artigo 13

1. A Conferencia das Partes, que é o órgano supremo da Convención, actuará como reunión das Partes no presente Protocolo.
2. As Partes na Convención que non sexan Partes no presente Protocolo poderán participar como observadoras nas deliberacións de calquera período de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo. Cando a Conferencia das Partes actúe como reunión das Partes no presente Protocolo, as decisións no ámbito do Protocolo serán adoptadas unicamente polas Partes no presente Protocolo.
3. Cando a Conferencia das Partes actúe como reunión das Partes no presente Protocolo, todo membro da Mesa da Conferencia das Partes que represente a unha Parte na Convención que á data non sexa parte no presente Protocolo será reemplazado por outro membro que será elixido de entre as Partes no presente Protocolo e por elas mesmas.
4. A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo examinará regularmente a aplicación do presente Protocolo e, conforme a seu mandato, tomará as decisións necesarias para promover a súa aplicación eficaz. Cumprirá as funcións que lle asigne o presente Protocolo e:
  - a) Avaliará, basándose en toda a información que se lle proporcione de conformidade co disposto no presente Protocolo, a aplicación do Protocolo polas Partes, os efectos xerais das medidas adoptadas en virtude do Protocolo, en particular os efectos ambientais, económicos e sociais, así como o seu efecto acumulativo, e a medida en que se avanza cara ao logro do obxectivo da Convención;
  - b) Examinará periódicamente as obrigas contraídas polas Partes en virtude do presente Protocolo, tomando debidamente en consideración todo examen solicitado no inciso d) do parágrafo 2 do artigo 4 e no parágrafo 2 do artigo 7 da Convención á luz do obxectivo da Convención, da experiencia obtida na súa aplicación e da evolución dos coñecementos científicos e técnicos, e a este respecto examinará e

- adoptará periódicamente informes sobre a aplicación do presente Protocolo;
- c) Promoverá e facilitará o intercambio de información sobre as medidas adoptadas polas Partes para facer fronte ao cambio climático e os seus efectos, tendo en conta as circunstancias, responsabilidades e capacidades diferentes das Partes e os seus respectivos compromisos en virtude do presente Protocolo;
- d) Facilitará, a petición de dúas o máis Partes, a coordinación das medidas adoptadas por elas para facer fronte ao cambio climático e a seus efectos, tendo en conta as circunstancias, responsabilidades e capacidades diferentes das Partes e os seus respectivos compromisos en virtude do presente Protocolo;
- e) Promoverá e dirixirá, de conformidade co obxectivo da Convención e das disposicións do presente Protocolo e tendo plenamente en conta as decisións pertinentes da Conferencia das Partes, o desenvolvemento e o perfeccionamento periódico de metodoloxías comparables para a aplicación eficaz do presente Protocolo, que serán acordadas pola Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo;
- f) Formulará sobre calquera asunto as recomendacións que sexan necesarias para a aplicación do presente Protocolo;
- g) Procurará mobilizar recursos financeiros adicionais de conformidade coparágrafo 2 do artigo 11;
- h) Establecerá os órganos subsidiarios que considere necesarios para a aplicación do presente Protocolo;
- i) Solicitará e utilizará, cando corresponda, os servizos e a cooperación das organizacións internacionais e dos órganos intergubernamentais e non gubernamentais competentes e a información que wstos lle proporcionen; w
- j) Desempeñará as demais funcións que sexan necesarias para a aplicación do presente Protocolo e considerará a realización de calqueira tarefa que se derive dunha decisión da Conferencia das Partes na Convención.
5. O regulamento da Conferencia das Partes e os procedementos financeiros aplicados en relación coa Convención aplicaranse *mutatis mutandis* en relación co presente Protocolo, a menos que decida outra cosa por consenso a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo.
6. A secretaría convocará o primeiro período de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo en conxunto co primeiro período de sesións da Conferencia das Partes que se programe despois da data de entrada en vigor do presente Protocolo. Os seguintes períodos ordinarios de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo celebraranse anualmente e en conxunto cos períodos ordinarios de sesións da Conferencia das Partes, a menos que decida outra cosa a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo.

7. Os períodos extraordinarios de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo celebraranse cada vez que a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes o considere necesario, ou cando unha das Partes o solicite por escrito, sempre que dentro dos seis meses seguintes á data na que a secretaría teña transmitido ás Partes a solicitude, esta reciba o apoio de alomenos un tercio das Partes.

8. As Nacións Unidas, os seus organismos especializados e o Organismo Internacional de Enerxía Atómica, así como todo Estado membro desas organizacións ou observador ante elas que non sexa parte na Convención, poderán estar representados como observadores nos períodos de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo. Todo órgano ou organismo, sexa nacional ou internacional, gubernamental ou non gubernamental, que sexa competente nos asuntos de que trata o presente Protocolo e que teña informado á secretaría do seu desexo de estar representado como observador nun período de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo poderá ser admitido como observador a menos que se opoña a iso un tercio das Partes presentes. A admisión e participación dos observadores rexiranse poloregulamento, según o sinalado no parágrafo 5 supra.

Artigo 14

1. A secretaría establecida polo artigo 8 da Convención desempeñará a función de secretaría do presente Protocolo.

2. O parágrafo 2 do artigo 8 da Convención sobre as funcións da secretaría e o parágrafo 3 do artigo 8 da Convención sobre as disposicións para o seu funcionamento aplicaranse *mutatis mutandis* ao presente Protocolo. A secretaría exercerá ademais as funcións que se lle asignen no marco do presente Protocolo.

Artigo 15

1. O Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico e o Órgano Subsidiario de Execución establecidos polos artigos 9 e 10 da Convención actuarán como Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico e Órgano Subsidiario de Execución do presente Protocolo, respectivamente. As disposicións sobre o funcionamento destes dos órganos con respecto á Convención se aplicarán *mutatis mutandis* ao presente Protocolo. Os períodos de sesións do Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico e do Órgano Subsidiario de Execución do presente Protocolo celebraranse conxuntamente cos do Órgano Subsidiario de Asesoramento Científico e Tecnolóxico e o Órgano Subsidiario de Execución da Convención, respectivamente.

2. As Partes na Convención que non sexan Partes no presente Protocolo poderán parti-

cipar como observadoras enas deliberacións de calquera período de sesións dos órganos subsidiarios. Cando os órganos subsidiarios actúen como órganos subsidiarios do presente Protocolo as decisións no ámbito do Protocolo serán adoptadas únicamente polas Partes que sexan Partes no Protocolo.

3. Cando os órganos subsidiarios establecidos polos artigos 9 e 10 da Convención exerzan as súas funcións respecto de cuestións de interese para o presente Protocolo, todo membro da Mesa dos órganos subsidiarios que represente a unha Parte na Convención que a esa data non sexa parte no Protocolo será reemplazado por outro membro que será elixido de entre as Partes no Protocolo e por elas mesmas.

Artigo 16

A Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo examinará tan pronto como sexa posible a posibilidade de aplicar ao presente Protocolo, e de modificar según corresponda, o mecanismo consultivo multilateral a que se refire o artigo 13 da Convención á luz das decisións que poda adoptar ao respecto a Conferencia das Partes. Todo mecanismo consultivo multilateral que opere en relación co presente Protocolo o fará sen perxuízo dos procedementos e mecanismos establecidos de conformidade co artigo 18.

Artigo 17

A Conferencia das Partes determinará os principios, modalidades, normas e directrices

pertinentes, en particular para a verificación, a presentación de informes e a rendición de contas en relación co comercio dos dereitos de emisión. As Partes incluídas no anexo B poderán participar en operacións de comercio dos dereitos de emisión aos efectos de cumprir os seus compromisos derivados do artigo 3. Toda operación deste tipo será suplementaria ás medidas nacionais que se adopten para cumprir os compromisos cuantificados de limitación e redución das emisións derivados dese artigo.

Artigo 18

No seu primeiro período de sesións, a Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo aprobará uns procedementos e mecanismos axeitados e eficaces para determinar e abordar os casos de incumprimento das disposicións do presente Protocolo, incluso mediante a preparación dunha lista indicativa de consecuencias, tendo en conta a causa, o tipo, o grao e a frecuencia do incumprimento. Todo procedemento ou mecanismo que se cree en virtude do presente artigo e prevea consecuencias de carácter vinculante será aprobado por medio dunha enmenda ao presente Protocolo.

Artigo 19

As disposicións do artigo 14 da Convención aplicaranse *mutatis mutandis* ao presente Protocolo.

Artigo 20

1. Calquera das Partes poderá propor enmendadas ao presente Protocolo.

2. As enmendas ao presente Protocolo deberanse adoptar nun período ordinario de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes no presente Protocolo. A secretaría deberá comunicar ás Partes o texto de toda proposta de enmenda ao Protocolo alomenos seis meses antes do período de sesións no que se propoña a súa aprobación. A secretaría comunicará asimesmo o texto de toda proposta de enmenda ás Partes e signatarios da Convención e, a título informativo, ao Depositario.
3. As Partes poñerán o máximo empeño en chegar a un acordo por consenso sobre calquera proxecto de enmenda ao Protocolo. Se se agotan todas as posibilidades de obter o consenso sen chegar a un acordo, a enmenda será aprobada, como último recurso, por maioría de tres cartos das Partes presentes e votantes na reunión. A secretaría comunicará a enmenda aprobada ao Depositario, que a fará chegar a todas as Partes para a súa aceptación.
4. Os instrumentos de aceptación dunha enmenda entregaranse ao Depositario. A enmenda aprobada de conformidade co parágrafo 3 entrará en vigor para as Partes que a teñan aceptado ao nonaxésimo día contado desde a data na que o Depositario teña recibido os instrumentos de aceptación de polo menos tres cartos das Partes no presente Protocolo.
5. A enmenda entrará en vigor para as demais Partes ao nonaxésimo día contado desde a

data na que teñan entregado ao Depositario os seus instrumentos de aceptación da enmenda.

Artigo 21

1. Os anexos do presente Protocolo formarán parte integrante deste e, a menos que se dispoña expresamente outra cosa, toda referencia ao Protocolo constituirá ao mesmo tempo unha referencia a calquera de os seus anexos. Os anexos que se adopten despois da entrada en vigor do presente Protocolo só poderán conter listas, formularios e calquera outro material descriptivo que trate de asuntos científicos, técnicos, de procedemento ou administrativos.
2. Calquera das Partes poderá propor un anexo do presente Protocolo e enmendas a anexos do Protocolo.
3. Os anexos do presente Protocolo e as enmendas a anexos do Protocolo aprobaranse nun período ordinario de sesións da Conferencia das Partes en calidade de reunión das Partes. A secretaría comunicará ás Partes o texto de calquera proposta de anexo ou de enmenda a un anexo alo menos seis meses antes do período de sesións no que se propoña a súa aprobación. A secretaría comunicará asimesmo o texto de calquera proposta de anexo ou de enmenda a un anexo ás Partes e signatarios da Convención e, a título informativo, ao Depositario.
4. As Partes poñerán o máximo empeño en chegar a un acordo por consenso sobre

calquera proxecto de anexo o de enmenda a un anexo. Se se agotan todas as posibilidades de obter o consenso sen chegar a un acordo, o anexo ou a enmenda ao anexo aprobarase, como último recurso, por maioría de tres cartos das Partes presentes e votantes na reunión. A secretaría comunicará o texto do anexo ou da enmenda ao anexo que se teña aprobado ao Depositario, que o fará chegar a todas as Partes para a súa aceptación.

5. Todo anexo ou enmenda a un anexo, salvo o anexo A ou B, que teña sido aprobado de conformidade co disposto nos parágrafos 3 e 4 supra entrará en vigor para todas as Partes no presente Protocolo seis meses despois da data no que o Depositario teña comunicado ás Partes a aprobación do anexo ou da enmenda ao anexo, coa excepción das Partes que teñan notificado por escrito ao Depositario dentro de ese período que non aceptan o anexo ou a enmenda ao anexo. O anexo ou a enmenda ao anexo entrará en vigor para as Partes que teñan retirado a súa notificación de non aceptación ao nonaxésimo día contado desde a data na que o Depositario teña recibido o retiro da notificación.
6. Se a aprobación dun anexo ou dunha enmenda a un anexo supón unha enmenda ao presente Protocolo, o anexo ou a enmenda ao anexo non entrará en vigor ata o momento no que entre en vigor a enmenda ao presente Protocolo.

7. As enmendas aos anexos A e B do presente Protocolo aprobaranse e entrarán en vigor de conformidade co procedemento establecido no artigo 20, a reserva de que unha enmenda ao anexo B só poderá aprobarse co consentimento escrito da Parte interesada.

Artigo 22

1. Coa excepción do disposto no parágrafo 2 infra, cada Parte terá un voto.
2. As organizacións rexionais de integración económica, nos asuntos da súa competencia, exercerán o seu dereito de voto co número de votos igual ao número dos seus Estados membros que sexan Partes no presente Protocolo. Esas organizacións no exercerán o seu dereito de voto se calquera dos seus Estados membros exerce o seu e viceversa.

Artigo 23

O Secretario Xeral das Nacións Unidas será o Depositario do presente Protocolo.

Artigo 24

1. O presente Protocolo estará aberto á sinatura e suxeto á ratificación, aceptación ou aprobación dos Estados e das organizacións rexionais de integración económica que sexan Partes na Convención. Quedará aberto á sinatura na Sede das Nacións Unidas en Nova Iorque do 16 de marzo de 1998 ao 15 de marzo de 1999, e á adhesión a partir do día seguinte a aquél no que quede pechado

á sinatura. Os instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación ou adhesión depositaranse en poder do Depositario.

2. As organizacións rexionais de integración económica que pasen a ser Partes no presente Protocolo sen que ningún dos seus Estados membros o sexa quedarán suxetas a todas as obrigacións derivadas do Protocolo. No caso dunha organización que teña un ou máis Estados membros que sexan Partes no presente Protocolo, a organización e os seus Estados membros determinarán a súa respectiva responsabilidade polo cumprimento das obrigacións que lles incumban en virtude do presente Protocolo. En tales casos, a organización e os Estados membros non poderán exercer simultaneamente dereitos conferidos polo Protocolo.
3. As organizacións rexionais de integración económica indicarán nos seus instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación ou adhesión o seu grao de competencia con respecto ás cuestións rexidas polo Protocolo. Esas organizacións comunicarán asimesmo calquera modificación sustancial do seu ámbito de competencia ao Depositario, que a súa vez a comunicará ás Partes.

Artigo 25

1. O presente Protocolo entrará en vigor ao nonaxésimo día contado desde a data na que teñan depositado os seus instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación

ou adhesión non menos de 55 Partes na Convención, entre as que se conten Partes do anexo I cuxas emisións totais representen polo menos o 55% do total das emisións de dióxido de carbono das Partes do anexo I correspondente a 1990.

2. Aos efectos do presente artigo, por “total das emisións de dióxido de carbono das Partes do anexo I correspondente a 1990” enténdese a cantidade notificada, na data ou antes da data de aprobación do Protocolo, polas Partes incluídas no anexo I na súa primeira comunicación nacional presentada con arreglo ao artigo 12 da Convención.
3. Para cada Estado ou organización rexional de integración económica que ratifique, acepte ou aprobe o presente Protocolo ou se adhiera a el unha vez reunidas as condicións para a entrada en vigor establecidas no parágrafo 1 supra, o Protocolo entrará en vigor ao nonaxésimo día contado desde a data na que se teña depositado eo respectivo instrumento de ratificación, aceptación, aprobación ou adhesión.
4. Aos efectos do presente artigo, o instrumento que deposite unha organización rexional de integración económica non contará ademais dos que teñan depositado os Estados membros da organización.

Artigo 26

Non porán formularse reservas ao presente Protocolo.

Artigo 27

1. Calquera das Partes poderá denunciar o presente Protocolo notificándoo por escrito ao Depositario en calquera momento despois de que teñan transcurrido tres anos a partir da data de entrada en vigor do Protocolo para esa Parte.
2. A denuncia surtirá efecto ao cabo dun ano contado desde a data na que o Depositario teña recibido a notificación correspondente ou, posteriormente, na data que se indique na notificación.
3. Considerarase que a Parte que denuncia a Convención denuncia asimesmo o presente Protocolo.

Artigo 28

O orixinal do presente Protocolo, cuxos textos en árabe, chino, español, francés, inglés e ruso son igualmente auténticos, depositarase en poder do Secretario Xeral das Nacións Unidas.

FEITO en Quioto o día once de decembro de mil novecentos noventa e sete.

EN TESTEMUÑA DO CAL os infrascritos, debidamente autorizados a esos efectos, asinaron o presente Protocolo nas datas indicadas.

Anexo B

Parte limitación ou redución das emisións (% do nivel do ano ou período de base)

Alemania 92
Australia 108

Austria	92
Bélgica	92
Bulgaria*	92
Canadá	94
Comunidad Europea	92
Croacia*	95
Dinamarca	92
Eslovaquia*	92
Eslovenia*	92
España	92
Estados Unidos de América	93
Estonia*	92
Federación de Rusia*	100
Finlandia	92
Francia	92
Grecia	92
Hungría*	94
Irlanda	92
Islandia	110
Italia	92
Japón	94
Letonia*	92
Liechtenstein	92
Lituania*	92
Luxemburgo	92
Mónaco	92
Noruega	101
Nueva Zelandia	100
Países Baixos	92
Polonia*	94
Portugal	92
Reino Unido de Gran Bretaña e Irlanda del Norte	92
Rumania*	92
Suecia	92
Suíza	92
Ucrania*	100

* Países que están en proceso de transición a una economía de mercado.